

Sygn. akt V KO 77/21

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Rafał Malarski

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 21 września 2022 r.

wniosku obrońcy skazanego **A. A.**

o wznowienie postępowania

zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 8 kwietnia 2019 r., sygn. akt II AKa 135/18,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 5 stycznia 2018 r., sygn. akt III K 116/15,

p o s t a n o w i ł:

1. wniosek oddalić;

2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego, w tym uiszczoną przez niego opłatą od wniosku oraz wydatkami w kwocie 20 (dwadzieścia) złotych.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 stycznia 2018 r. wydanym w sprawie III K 116/15 Sąd Okręgowy w Legnicy uznał A. A. winnym dokonania trzech przestępstw określonych w art. 53 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii; z art. 18 § 3 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. i z art. 18 § 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k., za które orzekł wobec niego karę łączną 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora oraz obrońcę oskarżonego, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy w ten sposób, że odnośnie czynu II zmienił podstawę skazania oraz podstawę wymiaru kary, a także podwyższył orzeczoną wobec oskarżonego karę pozbawienia wolności do 4 lat i 6 miesięcy.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2021 r., sygn. akt V KK 576/19 oddalił kasacje obrońców skazanego jako oczywiście bezzasadne.

W dniu 27 września 2021 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania sądowego na podstawie art. 540 k.p.k., art. 542 § 1 i 3 k.p.k. i uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu oraz przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Obrońca jako podstawę wniosku wskazał przepis art. 540 § 3 k.p.k. oraz art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Podniósł, iż w „składzie orzekającym w wyroku z dnia 8 kwietnia 2019 r. brał udział SSA R. Z., który uchwałą z dnia 10 października 2018 r. został powołany przez „neo-KRS” na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego”. Tymczasem „zgodnie z orzeczeniem wyroku ETPC z 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz ws. Polska członkowie zreformowanej KRS zostali wybrani nieprawidłowo, a w związku z tym sędziowie, którzy zostali przez nią pozytywnie zaopiniowani, nie spełniają wymogu niezawisłości w rozumieniu prawa unijnego, co uzasadnia wznowienie postępowania na zasadzie art. 540 § 3 k.p.k.”. Nadto w niniejszej sprawie – z uwagi na te zaistniałe okoliczności związane z procesem nominacji sędziego sprawozdawcy - wystąpiła „kwalifikowana wada procesowa stypizowana w normie prawnej dekodowanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”

W piśmie z dnia 18 listopada 2021 r. prokurator wniósł o oddalenie wniosku obrońcy skazanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W postępowaniu o wznowienie postępowania ciężar uprawdopodobnienia zaistnienia podstaw do wznowienia spoczywa na wnioskodawcy. Nie działa bowiem w tym postępowaniu zasada ciężaru dowodu wynikająca z zasady domniemania niewinności, skoro została ona obalona prawomocnym wyrokiem skazującym. W konsekwencji na ogólnych zasadach obowiązek dowodzenia okoliczności spoczywa na tym, kto zamierza nimi wykazać okoliczności korzystne dla siebie.

Natomiast w postępowaniu o wznowienie obowiązuje zasada niewzruszalności prawomocnych orzeczeń i domniemanie prawidłowości wyroku skazującego. Dlatego też w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że to skazany, w razie powoływania się na podstawę do wznowienia postępowania, obarczony jest ciężarem uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania, skoro wcześniej prawomocnym wyrokiem skazującym obalone zostało domniemanie niewinności. Zauważyć przy tym należy, iż w przepisach rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego są enumeratywnie wymienione podstawy wznowienia postępowania. To na wnioskodawcy ciąży obowiązek precyzyjnego wykazania tych podstaw w sposób zgodny z obowiązującym prawem.

Analiza treści rozpoznawanego wniosku o wznowienie postępowania dowodzi tego, że jego autor nie dopełnił obowiązku uprawdopodobnienia zaistnienia podstaw koniecznych dla podjęcia takiej decyzji. Tak w zakresie tej określonej w art. 540 § 3 k.p.k., jak i zaistnienia bezwzględnej podstawy odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k, która nakazywałaby wznowienie postępowania z urzędu. Wznowienie postępowania w oparciu o podstawę prawną z art. 540 § 3 k.p.k. jest wszak konieczne jedynie wtedy, gdy w sprawie zaistniała „potrzeba” wznowienia postępowania, która musi wynikać z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego. Nie ma przy tym wątpliwości, że wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka mają charakter deklaratoryjny, wobec czego nie wywołują skutku kasacyjnego, tylko stwierdzają fakt naruszenia Konwencji i definiują jego zakres. W świetle orzecznictwa tego Trybunału (por. orzeczenia wskazane w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2019 r., II KO 47/18) z postanowień Konwencji nie wynika potrzeba wznowienia każdego postępowania karnego, w którym doszło do naruszenia prawa do rzetelnego procesu przy rozpoznawaniu kwestii zasadniczej, czyli odpowiedzialności karnej oskarżonego. Niezależnie zatem od zaistniałych w orzecznictwie i piśmiennictwie rozbieżności co do tego czy wznowienie postępowania - w oparciu o regulację z art. 540 § 3 k.p.k. - powinno nastąpić w wyniku stwierdzenia w orzeczeniu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, że *in concreto* w stosunku do skarżącego zastosowano przepis prawny pozostający w kolizji z europejską Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, albo doszło do

naruszenia konwencji, pomimo zgodności odpowiednich przepisów prawa polskiego z prawem konwencyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 listopada 2005 r., III KO 10/05, LEX nr 164382), czy też w wypadku analogicznego układu okoliczności faktycznych i w takich samych uwarunkowaniach prawnych, jak występujące w sprawie, w której zapadło rozstrzygnięcie organu międzynarodowego, także oskarżony w innej sprawie uzyskałby potwierdzenie swoich racji w postępowaniu przed Trybunałem. i dlatego to rozstrzygnięcie organu międzynarodowego w innej sprawie może stanowić podstawę do wznowienia postępowania w oparciu o ten przepis (np. uchwała z 26 czerwca 2014 r., I KZP 14/14, OSNKW 2014/8, poz. 59, jak i w piśmiennictwie, np. P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. 3, 2012, s. 390-392), to kluczowe dla możliwości uznania skuteczności konkretnego wniosku o wznowienie postępowania jest wykazanie przez wnioskującego, iż w tej sprawie, której on dotyczy „potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego”. W przypadku (tak jak *in concreto*) przyjęcia szerokiego rozumienia pojęcia owej "potrzeby" w rozumieniu art. 540 § 3 k.p.k. (bo tylko ono warunkuje możliwość posłużenia się tą podstawą wznowienia w zaistniałej sytuacji braku wobec skazanego „rozstrzygnięcia organu międzynarodowego”) wnioskujący powinien nadto wykazać, że w postępowaniu, o którego wznowienie wnosi, rzeczywiście zaistniał analogiczny układ okoliczności faktycznych i uwarunkowań prawnych, jak w tym, którego dotyczy rozstrzygnięcie organu międzynarodowego, na które jako podstawę swoich roszczeń on się powołuje.

Tego rodzaju szczegółowych rozważań (a tylko takie mogą doprowadzić do wzruszenia prawomocnego wszak orzeczenia) przedmiotowy wniosek o wznowienie postępowania nie zawiera, co czyni go – w tym zakresie – bezzasadnym. Wniosek obrońcy skazanego nie wskazuje także konkretnej (uwzględniającej realia przedmiotowej sprawy, której wznowienia postępowania dotyczy) motywacji, która dopiero uprawdopodobniałaby zaistnienie *in concreto* uchybienia stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Samo przywołanie faktu „powołania SSA R. Z. przez neo-KRS” nie jest wystarczające, skoro w drugiej tezie uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 3 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 Sąd Najwyższy stwierdził: "Brak podstaw do

przyjęcia *a priori* , że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.". Autor rozpoznawanego wniosku o wznowienie nie wskazał zatem żadnych okoliczności, w oparciu o które uznał, że sędzia ten "nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k." Tym samym nie ma też takich okoliczności faktycznych, które implikowałyby konieczność wznowienia z urzędu postępowania w oparciu o treść art. 542 § 3 k.p.k. Dodać przy tym należy, iż zgodnie z treścią tego przepisu uchybienia wymienione w art. 439 § 1 k.p.k. mogą być podstawą wznowienia postępowania (tylko) z urzędu, nie zaś na wniosek strony.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 639 k.p.k.

Z tych to względów należało postanowić jak wyżej.

[as]